

## USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

292

Ustavni sud Republike Hrvatske, u sastavu Jasna Omejec, predsjednica, te suci Mato Arlović, Snježana Bagić, Slavica Banić, Mario Jelušić, Davor Krapac, Ivan Matija, Antun Palarić, Aldo Radolović i Duška Šarin, u postupku koji su ustavnom tužbom pokrenuli Niko Ivkić i Mato Buljević, obojica iz Županje, koje zastupa Dražen Štivić, odvjetnik u Vukovaru, na sjednici održanoj 4. studenoga 2014. donio je

### ODLUKU

I. Ustavna tužba Mate Buljevića se usvaja te se ukidaju:

- presuda Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj: Rev-870/06-2 od 21. srpnja 2009.,
- presuda Županijskog suda u Vukovaru broj: GŽ-1357/06-3 od 28. travnja 2006., i
- presuda Općinskog suda u Županji broj: P-570/03-19 od 28. prosinca 2005.

Predmet se vraća Općinskom sudu u Županji na ponovni postupak.

II. Ustavna tužba Nike Ivkića se odbija.

III. Ova odluka objavit će se u »Narodnim novinama«.

### O b r a z l o ž e n j e

#### I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. Ustavnu tužbu podnijeli su Niko Ivkić i Mato Buljević, obojica iz Županje. Ustavna tužba podnesena je u povodu:

- presude Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj: Rev-870/06-2 od 21. srpnja 2009. (u daljnjem tekstu: presuda Vrhovnog suda ili revizijska presuda),
- presude Županijskog suda u Vukovaru broj: GŽ-1357/06-3 od 28. travnja 2006. (u daljnjem tekstu: drugostupanjska presuda), i
- presude Općinskog suda u Županji broj: P-570/03-19 od 28. prosinca 2005. (u daljnjem tekstu: prvostupanjska presuda).

1.1. Prvostupanjskom presudom odbijeni su:

- tužbeni zahtjev podnositelja Nike Ivkića (I-tužitelja u parničnom postupku) da mu tuženica Republika Hrvatska preda u posjed osobni automobil »Audi 80 TD« reg. oznake ŽU-788-B (proizvodnje 1989. godine, broja šasije WAUZZZ89ZKA273978 i broja motora SB 006760, 59 kW, 1588 ccm, srebrne boje) i naknadi štetu u iznosu od 142.000,00 kuna s pripadajućim zakonskim zateznim kamatama kao i troškove parničnog postupka, i
- tužbeni zahtjev podnositelja Mate Buljevića (II-tužitelja u parničnom postupku) da mu tuženica preda u posjed automobil »Audi 80 TD« reg. oznake ŽU-777-B (proizvodnje 1989. godine, broja šasije WAUZZZ89ZKA267332, broja motora SB 006241, 50 kW, 19588 ccm) i naknadi štetu u iznosu od 150.000,00 kuna s pripadajućim

zakonskim zateznim kamatama kao i troškove parničnog postupka.

Ta je presuda potvrđena drugostupanjskom presudom, nakon čega je presudom Vrhovnog suda kao neosnovana odbijena revizija podnositelja izjavljena protiv drugostupanjske presude.

1.2. Podnositelji u ustavnoj tužbi tvrde da su im osporenim presudama povrijeđena ljudska prava i temeljne slobode zajamčene člancima 18. stavkom 1., 21. stavkom 1., 29. stavkom 1. i 48. stavkom 1. Ustava Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.), te prava zajamčena člancima 2., 6. stavkom 1. i 13. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (»Narodne novine – Međunarodni ugovori« broj 18/97., 6/99. – počišćeni tekst, 8/99. – ispr., 14/02. i 1/06.; u daljnjem tekstu: Konvencija) i člankom 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju.

2. Za potrebe ustavnosudskog postupka pribavljeni su spisi:

- Općinskog suda u Županji broj: P-570/03;
- Ministarstva financija, Carinske uprave, Carinarnice Osijek broj: P-341/92 i P-1310/93;
- Općinskog suda u Vinkovcima broj: Kv-49/03, i
- Općinskog suda u Pazinu broj: Ovr-838/05.

3. Sudac Ustavnog suda dr. sc. Marko Babić izuzeo se od raspravljanja i glasovanja u ovom ustavnosudskom predmetu.

## II. SLUČAJ PODNOSITELJA MATE BULJEVIĆA

### 1) Činjenice i okolnosti slučaja do pokretanja sudskih postupaka koji su predmet ovog ustavnosudskog postupka

4. Sukladno podacima sadržanim u rješenju Ministarstva financija Republike Hrvatske, Carinske uprave, Carinarnice Osijek, Komisije za carinske prekršaje broj: P-344/92 i 1309/93 od 5. travnja 1993. (u daljnjem tekstu: rješenje o obustavi prekršajnog postupka od 5. travnja 1993.), podnositelj Mato Buljević vlasnik je rabljenog osobnog automobila reg. oznake ŽU-777-B, koji je kupio 1992. godine od trgovačkog društava »KUM« s.p.o. iz Županje, pri čemu je kupoprodajni ugovor na strani prodavatelja potpisala podnositelju nepoznata osoba u ime tog poduzeća i A.H. iz Zagreba, na koju je u trenutku sklapanja ugovora glasila prometna dozvola. Nakon toga je obavio sve poslove plaćanja poreza i ostalih pristojbi, izvršio je tehnički pregled automobila smatrajući da su na njemu ovlaštene osobe izvršile svu potrebnu provjeru, uključujući provjeru brojeva na motoru i šasiji, a u postupku registracije vozila PU Županja mu je izdala prometnu dozvolu na njegovo ime »bez da mu je itko osporavao vjerodostojnost brojeva na motoru i šasiji vozila«. Podnositelj nije sumnjao u vjerodostojnost porijekla vozila koje je kupio, a vozilom se uredno koristio do 1. rujna 1992.

#### *a) Oduzimanje osobnog vozila od policije primjenom ZKP/91 (1992.)*

5. Vozilo su podnositelju privremeno oduzeli 1. rujna 1992. djelatnici policije u policijskoj operativnoj akciji pod nazivom »Štibra« koja je imala za cilj »presjeći lanac preprodaje ukradenih vozila«, a koja se provodila tijekom 1992. Oduzimanje je izvršeno na temelju članka 201. stavka 4. u vezi s člancima 142. i 145. Zakona o krivičnom postupku (»Narodne novine« broj 53/91. i 91/92.; u daljnjem tekstu: ZKP/91), koji je u to vrijeme bio na snazi.

#### *b) Prekršajni postupak protiv podnositelja i stavljanje vozila pod carinski nadzor (1992. – 1993.)*

6. Policijska uprava Županje svojim aktom broj: 511-19-02/10-2734/92 od 29. rujna 1992. podnijela je zahtjev Komisiji za carinske prekršaje Carinarnice Osijek za pokretanje prekršajnog postupka protiv podnositelja zbog prekršaja iz članka 351. stavka 1. u vezi sa stavkom 3. Carinskog zakona (»Narodne novine« broj 53A/91., 33/92., 40/92., 61/92., 26/93., 60/93.; u daljnjem tekstu: CZ). Naime, operativnim radom utvrđeno je da je vozilo uvezeno ilegalno u granično područje Republike Hrvatske, a potom kod Policijske uprave Županja registrirano na temelju krivotvorene dokumentacije koju je priložio podnositelj.

6.1. Iako iz spisa predmeta nije razvidno biće prekršajnog djela, Ustavni sud pretpostavlja da je riječ o članku 343. stavku 1. točki 3. CZ-a koji je u relevantno vrijeme glasio:

»Članak 343.

(1) Novčanom kaznom od jednostrukog do petnaesterostrukog iznosa uskraćene carine ili od jednostrukog do šesterostrukog iznosa vrijednosti robe, ako roba ne podliježe plaćanju carine ili se na robu ne plaća carina kaznit će se za prekršaj poduzeće ili druga pravna osoba:

(...)

3) ako bez prijave carinarnici uveze ili pokuša uvesti cestovno motorno vozilo na koje su utisnuti brojevi šasije ili motora drugog vozila registriranog kod nadležnih prometnih organa u Hrvatskoj ili na koje su stavljene domaće registarske oznake (tablice) ili na osnovi prometne dozvole u kojoj su obavljene ispravke oznake vozila (članak 6. i 15);

(...)«

Članak 351. CZ-a u relevantno je vrijeme glasio:

»Članak 351.

(1) Poduzeće ili druga pravna osoba što robu kupi, proda ..., a za koju zna ili je mogla znati da je njome izvršen prekršaj iz članka 343. stavka 1. ... ili ako je učinitelj izvršio neku od radnji iz članka 343. stavka 1. ... ovoga Zakona, kaznit će se kaznom propisanom za izvršitelja prekršaja.

(2) Za radnje iz stavka (1) ovog članka kaznit će se za prekršaj i odgovorna osoba u poduzeću ili drugoj pravnoj osobi novčanom kaznom u protuvrijednosti domaće valute od 25 do 300 DEM.

(3) Za radnje iz stavka (1) ovog članka kaznit će se za prekršaj kaznom iz stavka 2. ovog članka i domaća odnosno strana fizička osoba.«

6.2. Nakon pokretanja prekršajnog postupka, 16. studenoga 1992. Carinarnica Osijek izdala je »naredbu za privremeno oduzimanje vozila«, broj: P-413-01-01/92-01/344/92, ur. broj: 513-02-43-04-92-02. Naredba je dostavljena HAK-u, AMD »Slavonac« iz Osijeka, a u njoj je bilo navedeno da prije okončanja prekršajnog postupka vozilo mora preuzeti Policijska uprava Županja te ga staviti pod carinski nadzor. Naime, člankom 357. stavcima 5. i 6. CZ-a u relevantno vrijeme (1993.) bilo je propisano:

»Članak 357.

(...)

(5) Roba koja je predmet carinskog prekršaja za koji je propisana zaštitna mjera oduzimanja robe ... može se staviti pod carinski nadzor do okončanja carinskog postupka.

(6) Vlasnik robe stavljene pod carinski nadzor, u smislu stavka (5) ovog članka, ima pravo na naknadu štete na teret republičkog proračuna ako se u provedenom carinskom odnosno prekršajnom postupku utvrdi da nije postojao carinski prekršaj.«

Postupajući po toj naredbi, 19. studenoga 1992. izvršena je primopredaja vozila između AMD »Slavonac« i PU Županja, o čemu je sačinjen zapisnik o primopredaji broj: 279/92.

6.3. Prekršajni postupak protiv podnositelja kasnije je obustavljen. U izreci rješenja o obustavi prekršajnog postupka od 5. travnja 1993. (v. točku 4. obrazloženja ove odluke) određeno je:

»I. OBUSTAVLJA SE prekršajni postupak pokrenut protiv podnositelja Mate Buljevića iz Županje, Trg K. Tomislava 8/8, zbog carinskog prekršaja iz članka 351. st. 1. u svezi st. 3. CZ-a jer okrivljeni nije počinio carinski prekršaj.

II. OBUSTAVLJA SE prekršajni postupak pokrenut protiv nepoznatog počinitelja zbog carinskog prekršaja iz čl. 344. st. 1. točka 1. u svezi 355. st. 1. CZ-a, jer postoje okolnosti koje isključuju vođenje prekršajnog postupka u ovom predmetu.

III. Vozilo koje je predmet prekršaja 'Audi 80' 1D '(podaci izostavljeni; v. točku 1.1. obrazloženja ove odluke – op. Ustavnog suda)' a koje se nalazi pod carinskim nadzorom kod HAK 'Slavonac' Osijek, oduzima se u korist države Republike Hrvatske, temeljem članka 357. st. 1. Carinskog zakona.«

U obrazloženju rješenja navedeno je kako je Komisija zauzela stajalište »da se prekršajni postupak pokrenut protiv Mate Buljevića obustavi, temeljem članka 118. stavak 1. Zakona o prekršajima, jer okrivljeni nije izvršio CO. Ovo s razloga što je u ovom slučaju Mato Buljević bio kupac 'u dobroj vjeri – bona-fide' ...«. Prekršajni postupak protiv nepoznatog počinitelja, od kojeg je podnositelj kupio vozilo, obustavljen je s obrazloženjem da »u dokaznom postupku kod ove carinarnice nije moglo biti utvrđeno ime, prezime, adresa, a niti bilo koji drugi relevantan podatak, pa je počinitelj ovom organu ostao nedostupan, a što je okolnost koja isključuje vođenje prekršajnog postupka«.

6.4. Podnositelj se žalio protiv točke III. izreke rješenja o obustavi prekršajnog postupka od 5. travnja 1993., to jest zbog izrečene zaštitne mjere oduzimanja vozila na temelju članka 357. stavka 1. CZ-a (za taj članak v. točku 18. obrazloženja ove odluke). Rješenjem Republičkog vijeća za prekršaje broj: C-169/93 od 31. kolovoza 1993. podnositeljeva je žalba odbijena kao neosnovana, s obrazloženjem:

»... u prekršajnom postupku nedvojbeno je utvrđeno da se radi o vozilu strane proizvodnje, sa lažnim brojevima motora i šasije, a koje je žalitelj registrirao na temelju krivotvorene prometne dozvole. Provjerom tijela unutarnjih poslova utvrđeno je da ovo vozilo nije otuđeno niti se potražuje na teritoriju Republike Hrvatske, iz čega je komisija za carinske prekršaje osnovano zaključila da je tim vozilom počinjen carinski prekršaj, odnosno da je uvezeno bez prijavljivanja carinarnici.

Okolnost da je protiv žalitelja obustavljen prekršajni postupak, jer je u trenutku kupnje vozila prema ocjeni komisije bio kupac 'u dobroj vjeri' nema utjecaja na pravilnost odluke o primjeni zaštitne mjere oduzimanja vozila kao predmeta prekršaja, jer je odredbom čl. 360. st. 1. Carinskog zakona propisano da se roba koja je predmet prekršaja može oduzeti i kad nije vlasništvo počinitelja prekršaja ...«

6.5. Sukladno tome, u postupku nije primijenjen članak 357. stavak 6. CZ-a (v. točku 6.2. obrazloženja ove odluke). Naime, podnositelj kao vlasnik vozila stavljenog pod carinski nadzor nije imao pravo na naknadu štete na teret proračuna jer se u prekršajnom postupku utvrdilo da je carinski prekršaj postojao, unatoč tome što ga nije počinio podnositelj nego nepoznata osoba.

#### *c) Kazneni postupak protiv podnositelja (1993. – 2002.)*

7. Nakon pravomoćnog okončanja prekršajnog postupka u kojem je utvrđeno da podnositelj nije počinio carinski prekršaj, Općinsko državno odvjetništvo u Županji podnijelo je 5. listopada 1993. optužni prijedlog broj: KT-204/93 protiv podnositelja i dr., pri čemu se predmet vodio kod Općinskog državnog odvjetništva u Vinkovcima pod brojem: KT-191/94, radi sumnje da je počinio kaznena djela krivotvorenja isprava iz članaka 208. stavka 1. i 206. stavaka 1. i 2. Krivičnog zakona Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 32/93. – počišćeni tekst i 28/96.).

Presudom Općinskog suda u Vinkovcima od 5. travnja 2002. podnositelj je oslobođen optužbe, a presudom Županijskog suda u Vukovaru broj: Kž-2755/02 od 23. listopada 2002. preinačena je navedena presuda i optužba protiv podnositelja je odbijena zbog apsolutne zastare kaznenog progona.

#### *d) Postupci za povrat osobnog vozila i obnovu prekršajnog postupka (2003.-2004.)*

8. Nakon okončanja kaznenog postupka, podnositelj je s uspjehom podnio zahtjev za povrat vozila. Rješenjem Općinskog suda u Vinkovcima broj: Kv-49/03 od 1. travnja 2003. riješeno je, u ponovljenom postupku, da se vozilo, »privremeno oduzeto 1. rujna 1992. od strane Policijske uprave Županja«, vrati podnositelju, s obrazloženjem da je vlasništvo na njemu stečeno u dobroj vjeri pa »ne postoje razlozi za oduzimanje predmeta« u smislu članka 138.c Zakona o kaznenom postupku (»Narodne novine« broj 110/97., 27/98., 58/99., 112/99., 58/02.; u daljnjem tekstu: ZKP/97).

To je rješenje pravomoćno potvrđeno rješenjem Županijskog suda u Vukovaru broj: Kž-113/03 od 13. svibnja 2003.

8.1. Podnositelj je nakon toga, 27. lipnja 2003., podnio Carinarnici Osijek – Komisiji za carinske prekršaje prijedlog za obnovu prekršajnog postupka. Prvostupanjskim rješenjem broj: P-344/92 i 1309/93 od 1. kolovoza 2003. Komisija je odbacila taj podnositeljev prijedlog. To rješenje potvrđeno je rješenjem Središnje komisije za carinske prekršaje Središnjeg ureda Carinske uprave Republike Hrvatske broj: P/II-453/03 od 20. srpnja 2004.

*e) Ovršni postupak za povrat osobnog vozila (2003.)*

9. Na temelju pravomoćnog rješenja Općinskog suda u Vinkovcima broj: Kv-49/03 od 1. travnja 2003. kojim je naloženo da se podnositelju vrati osobno vozilo, podnositelj je 29. rujna 2003. pokrenuo ovršni postupak za povrat vozila, s obzirom da Republika Hrvatska kao ovršenik nije dobrovoljno ispunila svoju obvezu (ovršni postupak broj: Ovr-838/05).

Prijedlogu podnositelja kao ovrhovoditelja udovoljeno je tako što je rješenjem o ovrsi broj: Ovr-1652/03-4 od 22. prosinca 2003. određena ovrha te je naloženo ovršeniku da podnositelju preda vozilo. Ovrha se dalje provodila paralelno sa sudskim parničnim postupkom koji je pokrenuo podnositelj, a koji je predmet ovog ustavnosudskog postupka.

**2) Sudski postupak za povrat vozila i naknadu štete koji je predmet ovog ustavnosudskog postupka (2005., 2006. i 2009.) te obustava ovrhe radi povrata oduzetog vozila (2006.)**

10. Podnositelj je u međuvremenu, 8. rujna 2003., podnio Općinskom sudu u Županji tužbu protiv Republike Hrvatske radi naknade štete koju trpi »u vidu umanjenja imovine za vrijednost vozila koliko je iznosila u vrijeme oduzimanja te za nekorištenje vozila«. Dana 22. listopada 2003. podnositelj je preinačio svoj tužbeni zahtjev, sada zahtijevajući da mu se vozilo »preda u posjed« i da mu se »isplati na ime naknade štete za vozilo iznos od 150.000,00 kn sa zakonskim zateznim kamatama« specificiranim u tužbenom zahtjevu. Taj je zahtjev podnositelj temeljio na pravomoćnom rješenju Općinskog suda u Vinkovcima broj: Kv-49/03 od 1. travnja 2003. kojim je naloženo da mu se vozilo vrati, smatrajući da je to »presuđena stvar o kojoj se ne može raspravljati«.

11. Prije donošenja prvostupanjske presude u tom parničnom postupku doneseno je drugostupanjsko rješenje o ovrsi broj: Ovr-1652/03-4 od 22. prosinca 2003. (u povodu žalbe i prigovora na rješenje o ovrsi Republike Hrvatske kao ovršenika – v. točku 9. obrazloženja ove odluke). Rješenjem Županijskog suda u Vukovaru broj: Gž-767/04-2 od 1. travnja 2004. potvrđeno je prvostupanjsko rješenje o ovrsi, a žalba odnosno prigovor Republike Hrvatske su odbijeni.

Nakon toga je donesen zaključak broj: Ovr-1652/03-9 od 9. rujna 2004. kojim je određeno da će se izvršiti oduzimanje vozila i njegova predaja podnositelju te je zakazano uredovanje kod PP Županja. Prilikom uredovanja sačinjen je zapisnik od 27. rujna 2004. te je utvrđeno da se vozilo ne nalazi kod PP Županja, koji je svojim dopisom od 2. prosinca 2004. izvijestio da je vozilo predano AMD »Slavonac« u Osijeku. AMD »Slavonac« je na traženje suda dopisom od 16. ožujka 2005. izvijestio da je rješenjem Komisije za ustupanje bez naknade robe oduzete u carinskom prekršajnom postupku pri Vladi Republike Hrvatske vozilo ustupljeno Istarskoj županiji, koja ga je preuzela 11. listopada 1993. Nakon što je utvrđeno da se vozilo nalazi na području Općinskog suda u Pazinu, ovršni predmet dostavljen je tom sudu na daljnji postupak.

Iz dopisa Upravnog odjela za poljoprivredu, šumarstvo, lovstvo, ribolov i vodoprivredu pri Istarskoj županiji, klasa: 340-01/06-01/01, ur. broj: 2163/1-03/1-06-2 od 30. siječnja 2006., koji je upućen Općinskom sudu u Pazinu, proizlazi da se podnositeljevo vozilo nalazilo u Upravnom odjelu za poljoprivredu, šumarstvo, lovstvo, ribolov i vodoprivredu Poreč od 1994., a od prosinca 1995. dodijeljeno je stručnoj službi Upravnog odjela Fonda za razvoj poljoprivrede i agroturizma Istre, Pazin.

12. Općinski sud u Županji odbio je 28. prosinca 2005. tužbeni zahtjev podnositelja da mu Republika Hrvatska preda u posjed osobni automobil Audi 80 TD (podaci o vozilu navedeni su u točki 1.1. obrazloženja ove odluke), da mu isplati na ime naknade štete za vozilo iznos od 150.000,00 kuna sa zakonskim zateznim kamatama koje teku od dana donošenja prvostupanjske presude do isplate, te zakonske zatezne kamate na iznos od 3.510,00 kuna, koje teku od 12. listopada 1992. do dana isplate naknade za vozilo, i da mu naknadi troškove parničnog postupka, sve u roku od 15 dana. U obrazloženju je navedeno: